

Morgunblaðið

20. tgl. 60. árg.

MIÐVIKUDAGUR 24. JANÚAR 1973

Prentsmiðja Morgunblaðsins.

Morgunblaðið í dag ....

Fréttir og annað efni Morgunblaðsins í dag fjalla að mestu um eldgosið í Vestmannaeyjum.

Viðtal við bærarstjóraann í Eyjum Verðmæti fasteigna í Eyjum Eldgosið um hádegisbil Skattgreiðendur sprýja Almannavarnir

Umsögn Sveins Jakobs-sonar, jarðfræðings	10
Verðmæti fyrstra fiskafurða í Eyjum	11
Umsögn Sigurðar Þórarinssonar	11
Frá Þorlákshöfn	12
Viðbögð erlendis	13
Heimsókn í skóla og sjúkrahús	14—15
Þjóðeráfall nefnist forystugreinin	16
Fréttaspjall fyllar um fréttatflutning Mbl.	
2 af eldgosinu	16
Æviferrill	
3 Lyndons Johnsons	17
3 Ávarp biskups	19
4 Ræða forseta ríðherra	19
10 Íþróttir	30

Friður í Vietnam?

Washington, 23. jan. AP.NTB RICHARD Nixon Bandaríkjaforseti hugðist ávaraþa þjóðsins kl. 3 í nótta (isl. tími) i sjónvarpi og útvarpi og var talid, að hann myndi kunnagera, að Bandaríkin og Norður-Vietnam hefðu komið að samkomulagi um friðarsamninga, sem undirritaðir yrðu senn a hinum stríðandi aðilum í Vietnam.

Það var blaðafullrúi forsetans, Ronald Ziegler, sem skýrði frá því í kvöld, að forsetinn myndi gera þjóð sinni grein

fyrir gangi friðarviðræðana í Paris síðstuða daga. Ziegler vildi ekki staðfesta, að forsetinn myndi lýsa því yfir, að friðarsamningarnir væru tilbúnir. Aður en forsetinn skyldi halda ræðu sina, ætlaði hann að halda fund með ríkisstjórn sinni og síðan með leiðtugum beggja þingdeilda Bandaríkjings.

KISSINGER KOMINN HEIM

Henry Kissinger, ráðgjafi Nixons forseta í öryggismálum, hélt síðlegi í dag óllum á óvant heim til Washington, eftir að hann hafði að fjögurra klukkustunda fund með Le Duc Tho, aðalfulltrúa Norður-Vietnama í

friðarviðræðunum. Ekki var að svo komnu málí vitað, hvort Kissinger og Tho héraðu lokið viðræðum sinum og samkomulag væri fengið eða hvort enn væru fyrir hendi málstjórið, sem Kissinger vildi fá að ræða við Nixon forseta. Hvorugur þeir Kissingers og Thos vildi skýra fréttamönnum frá gangi viðræðunna, en þeir kvöddust með handabandi og brost-breit.

SJÓNVARPSTILKYNNING THIEUS FORSETA

I dag var lesin upp í sjónvarpa og útvarpi í Suður-Vietnam til Framhald á bls. 20.

Washington:

Varnar málin rædd í dag

Washington, 23. janúar, AP.

EINAR Ágústsson, utanríkisráðherra Íslands byrjar viðræður sínar við bandarískra embættis-menn á morgun, miðvikudag, um varnarsamning Íslands og Bandaríkjanna almennt og svó sérstaklega um framtíð varnarstúðvarinnar í Keflavík. En ráðherrann hafði gert það ljóst fyrir komu sínar á mánudagskvöld, að viðræður hans í Washington yrðu könnunarviðræður í eðli sínu og ekki væri að vænta neinnar ákvörðunar.

Haft var eftir íslenzka sendráðinu í Washington, að Einar Ágústsson myndi ekki eiga viðræður við bandarískra ráðamenn í dag, þriðjudag, en byrja viðræður sínar á morgun með því að ræða við Walter Stoessel, aðstoðarutanríkisráðherra og aðstoðarmann hans, George Springsteen. Gert er ráð fyrir því, að síðan muni Einar Ágústsson svo ræða við William P. Rogers utanríkisráðherra á fimmtudag.

Þá eru áformadað viðræður Elnars Ágústssonar við aðstoðar utanríkisráðherrana Marshall Green, sem fer með mállefni Austurlanda fjer og Joseph Sisco, sem fer með mállefni landans fyrir botni Miðjarðarhafssins.

Hver við annan spúa gigarnir á Heimayi eldi og eimyrju aðeins um 150 metra frá auststu húsum í Vestmannaeyjum.

Ljósm. Mbl. Ól. K. M.
— Sjá eldgossfréttir á bls.: 2, 3, 10, 11, 12, 13, 14, 15 og 32.

„Ég á eftir að endurheimta allt mitt fólk“ – segir bæjarstjórinn í Vestmannaeyjum

„PÁÐ er ógaman að sjá byggðarlaði svona yfirgefum og undir hæli eldsins,” sagði Magnús H. Magnússon, bæjarstjóri í Vestmannaeyjum, þegar Mbl. frá við hann í gær. „Heldur illa” gekk þá að fá síðustu mennina til að yfirgefa Vestmannaeyjar og sagði Magnús, að það væru menn á þeita aldrí, sem væru ófusir til að yfirgefa heimilisín, en konur, börn og gamallmenn öll sagði Magnús kominn í land. Magnús kvaðst vongöður um, að eldgosið hyrmidænum og kvaðst reiðubúinum til að dvelja fram úr. „Ei það fer á annan veg, þá eru allir manns draumar fallnir,” sagði bæjarstjórin, „og þá skiptir kannski ekki svo miklu máli, hvar maður er.“

Magnús sagðist hafa orðið var við jarðskjálftakippi frá því um tuileytið og fram undir klukkunum hálf tvö. „Eg held ég hafi taflit eina áttá kippum.“ Og satt að segja var ég samfærður um að það væri Katla, sem væri farin að bæra á sér. Einn svo hrингdi einn kummingi minn í mílg laust eftir klukkunum hálf tvö. Þá var það bjarminni kominn á loft og ég sá, að það sem ég hélت að væri að gerast uppi á landi, var þá bara við bæjardyrnar hjá okkur Vestmannaeyingum.“

Eitthvað af aðkomufólk sagði Magnús að hefði ver.

komið til vertíðar i Eyjum; „kannski einhverjir tugir“. Annars hefur hlutur aðkomumáfólkis í vertíðarstörfum í landi farið minnkandi undanfarin á og taldi Magnús, að nú hefði þurft um 3–400 aðkomumanns til vertíðarinnar. „Það er ekkert í áttina að því, sem áður var, þegar kannski á þrója þúsund mæns leitúu hér starfa á vertíðinni.“

Míðað vð þá stefnū, sem gosprungur hafti síðeigis í gær, taldi Magnús að hú myndi þá fyrst ógna rafstreng og vatnsleðslum Eyja-manna, þegar hún veri komin 300—1000 metra út frá Helmeiða. „Ég held, að fjar-lægðin sé enn innan við helming af því,“ sagði Magnús, „en það par ekkí að sökum að sprýra, ef sprungan fer suðan lanet út.“

svó langt ut.

Bæjarþrifstofurnar í Vestmannaeyjum voru opnar í gær og eðinnig sagði Magnús, að Póstur og sími héldi áfram inn flutti í gær mótt fí sít og þýsingarmestu skjöl til Reykjavíkur til áframhaldandi þjónustu við Vestmannaeyinga og „éleg held, að Sparisjóðurinn ætti bað sama.“ Hins vegar kvað Magnús bæj artjörnum ekkerfi hafa gerft til að flytja skjöl til. „Við eru ennþá að vona, að við erum meðal annarri heimskipti“

Sleppum," sagoi bæjarstjóri-
inn. Hann kvaðst telja, að
enn væru i bænum á briðja

hundrað mænns, en nauðsynlegt lið þar sagði hann vera eitthvað á annað hundrað mænns; slökkvilið, lögreglu, björgunarið og hjálparsveitir „ad ógleymdum bæjarstjórnarmönnum og simamönnum“.

Bæjarstjórn Vestmanna-

eyja samþykkti á fundi sínum í gærmorgun bakkir til Almannavarna og allra annarra aðila, sem aðstoðuðu við fólkスflutninga úr Eyjum. Þá samþykkti bærstjórnin og, að allir skyldu á burt úr bænum, aðrin en beir, sem nauð-

synlegir starfskraftar tel dust
þar, en það eru auk framan-
tálma, menn til að gæta
verð frystið úsanna. Þá fór
þejarstjórn Vestmannaeyja
fram, að það við Almannave-
varni, að því skipt yðou við
Eyjar, Laxfoss, Herjófut og
varðskip, „og sjálfir ráðum
við yfir Löðsinum, sem við
höfum innan hafnar,“ sagði
Magnus þejarstjóri. Þá af-
bakkalð þejarstjórnin aðstoð
fleiri skipa, sem lögð voru af
stað frá Reykjavík, þar sem
sínt pötti þá að peirra væri
ekki þörf. „Óg svo gáfum við
heimabátum grænt ljós að
að leita hafnar, hvar sem
mönnum þetti það heppileg-
ast.“

Magnús kvaðst þess fullviss innst inni, að hann ætti eftir „að endurheimita altt sitt folk.“ — „En meðan hættan varir, er bezt að hafa petta fyrirkomulag á hlutunum.“

Frá fundi bæjarstjórnar Vestmannaeyja með ýmsum rádgjöfumsinum í gær. (Ljós. Mbl. Kr. Ben.)

Tvö skip til Eyja að sækja freðfisk og bíla

Freðfisk- og saltfiskborgðir fyrir rúmar 160 milljónir kr. í Evjum

TVÖ skip, Hofsjökull og Hekla, héldu úr Reykjavíkurhöfn um kl. 14 gærkvöldi til að bjarga verðmatum frá Vestmannaeyjum; Hofsjökull á að gera tilraun til að lesta um 2.100 lestrir af frystum fiski, sem eru í frystigymslum frystihúsanna í Vest-

mannaeyjum, og Hekla á að
sækja bila eyjaskeggja.

Með Hofsjökli fóru á milli 40 og 50 verkamenn frá Reykjavík til að vinna að útskipun á fiskinum, og aukl beirra fóru vélstjórar og vélgæzlumenn og höfðu peir með sér vararafstöð,

sem gripa mætti til, ef rafliman til Eyja rofnaði af völdum gossins, þannig að hegt yði að halda frosti á frystiklefun, þann sem afurðirnar eru. Frysti fiskurinn um á bœð að fara til Bandaríkjanna og Sovétríkjanna, og verður því að skipa einhverju af honum í land á Reykjanessinu, þar sem Hofsjókull fer aðeins til annars landsins í einni og sömu ferð. Enn hafa ekki verið gerðir viðskiptanemningar við Sovétríkin fyrir þetta ár og getur því orðið bið að að freðskurfinn fari þangað.

Pað er Tryggingamiðstöðin hf., sem tryggir allan fiskinn í frysti húsunum, „en ham er ekki tryggður fyrir skemmdum af völdum eldgoss“, sagði Gísli Ólafsson, forstjóri flæsingas, í viðtali við Mbl. í gær. — Talinn er, að útskipun þessa magns gæti tekið um 16 – 18 tímum við venjulegar aðstæður, þ.e. ef útskipunin hefði verið sérstaklega undirbúin, en þar sem svor er ekki nú, getur hún teknið mun lengri tíma. Þarna er um að ræða verk, sem erfitt getur verið að vinna við þær aðstæður, sem nú ríkja í Eyjum, því að ekki má einu sinni koma til sóttfall, til að útskipun stöðvist. — Skípun voru ventanleg til Eyja snemma í morgun, eða um kl. 06 – 07.

Söldumistöð hraðfrystihúsanna var framleiðslu þeirra ári 1972 alls 12.719 lestar, eða um 19,5% af heildarframleiðslu hraðfrystihúsa innan S. H. Útlutningsverði með hraðfrystra sjávararfuða frá Vestmannaeyjum árið 1972 var 1.020 milljónir króna, eða um 19,48% af útlutningi hraðfrystihúsa innan sömu samtaka á því ári. Áætla má, að útlutningur S. H. hafi árið 1973 verið um 75% af heildarútlutningi frystra sjávararfuða þar áður og var hlutdeild Vestmannaeyja í heim heildarútlutningi því um 15% miðað við verðmæti.

Þær bingðir af hraðfrystum fiski, sem nái eru í Vestmannaeyjum, eru að verðmæti um 13 milljónir króna. Hraðfrystihúsini í Vestmannaeyjum eru Hraðfrystistöð Vestmannaeyja hf., Ísfálag Vestmannaeyja hf. Íslensk

Vinnslustöðin hf., Eyjaberg hf.
og Fiskiðjan hf.

Þær upplýsingar félkk Mbl. hjá Sölsuambandi íslenskra fiskframleidanda, að verðmæti saltfiskframleidslu Vestmannaeyja að síðasta ári hefði numið um 110 milljónum króna. Nú eru 1 Vestmannaeyjum um 450 lestir af burfiski og um 50 lestir af söltuðum utsaflökum og er verðmæti þessara bírgóða talis 25 — 30 milljónir króna. Ráðgert hafsi verið, að írafoss kæmi til Vestmannaeyja í dag, miðvilkudag, og lestaði þar um 200 lestir af burfiski, en vegna náttúruhamfaranna var ekki ljóst í gærkvöldi, hvort af því ysti. Vann stjórn S.I.F. að því að reyna að útvega annað skip til að taka þennan saltfisk ef írafoss gæti ekki teknit. Þann

Týrskarátogvír

— brezka togarans Ross Altair
á Austfiarðamíðum

VARÐSKIPID TÝR skar í gær
á annan togvir brezka togarans
Ross Altair frá Hull, þar sem
hann var að veðum innan 50
milna fiskveiðilöggögnum
Glettinganesgrunni. Annar brezka
ur togari reyndi að koma Ross
Altair til hjálpar, en tökst ekki
að koma í veg fyrir að skorid
veri á tovirlífi.

Landhelgisgæzlan gaf út svo hljóðandi tilkynningu um atburðinn:

279, þar sem hann var að veiðum 10,8 sjómlífur innan 50 sjóminna fiskveidilögsunnar á Glettirangaesgrunni. Annar brezkur togari, Northern Sky GY 25, reyndi að koma Ross Altair til hjáþar, m. næfð bvi að reyna að koma metadresu í skrúfu varðskipsins, en það mistókst. Ross Altair var einnig með kaðal til varnar, sem ham dró á

Dráttarbáturinn Statesman er nú kominn á miðin fyrir Austfjörðum, en hann var ekki nálagur, er þessi atburður gerðist.

Landsmanna allra að leggja fram liðsinni sitt

Ávarp forseta Íslands í gær

Göðir landsmenn,

Náttúruhamfærnar í Vestmannaeyjum eru eina þeirra atburða, sem gera öll orð vanmegna. Og þó — þau má þó alfta nota til að tjá hug sínum í þóðki fyrir það, að svo óskaplegur háski við bæjarvegginn í einum fjölmennasta kaupstað landsins skyldi riða yfir án þess að nökktur mannsbam blíði listjón eða líma. Einu sínni áður hafa Vestmannaeyjar orðið vettvangur einhverra hrikalegusta atburði í sögu landsins. Það var pega Tyrkir fóru þar herskildi, dráptu tugi manna og fóguðu hundruð manns og seildu mansali. Þá tæmdust Vestmannaeyjar nær því af fólkum um sínn, eins og nú. En óliku er saman að jafna. Annars vegar mannleg grimmid og miskunnarleysi í blándni sínni. Nú eru það blind náttúruflini, sem búa i eldlegu eðli lands vors, sem ógnun valda, en á hinum böginn hefur mónnunum tekist það prekvítki að flytja

fólk allt heilt á húfi brott frá voðanum. Það er ljúft og skylt að pakka öllum, sem á svipstundi, að heita mátti, byggða þessa brú milli lands og eyja, bæði heimamönnum í Vestmannaeyjum og öllum örðrum, sem hlu eiga að mál. Það verður ekki annað séð að en að stilling, brek og góð skipulagning hafi einkennt þessa stórkostlegustu mannfloftuna, sem um getur í sögu landsins. Og veit þó enginn hvernig farið hefði, ef ekki hefði verið það lán í ólani, að veður var gott á hættulegri árstíð. Leggur drottini líkn með braut.

Þetta áfall er mikil, fyrir Vestmannaeyinga og fyrir þjóðlinn allra, en er þó enn hulið, hversu mikil Það áfall kann að verða. En ég venti þess, að það sé þegar komið á daginn, að allar hendur sér útréttar til þess að bjarga því sem bjargad verður. Þetta er vissulega mál þjóðarinnar allrar, það mun Vestmannaeyingum vera óhætt að treysta á.

Það þarf minna en þessi ósköp til að Íslendingar finni, að þessi fámenningar þjóð er líkust stórra fjölskyldu, sem veit að það sem á einn er lagt, það er lagt á alla. Nú má ein vona, að sú mildi verði með, að eldurnar hafi Vestmannaeyjakaupstað og höfniðin par, sem er skilyrði mannlifs i eyjunum og um leið ein af lífseðum þjóðarinnar. Um þetta er að einskis manns fari að spá. Hver veit nema Vestmannaeyingar verði aftur kommir til heimila sína áður en langar stundin liða. Þá væri vel, en ekki dugir annað að þessu stigi máls en að vera við ólu búinn, þótt hið beztá sé vonað. Og pangð til sárin eru grónir, hver sem verða kunnin, er það landsmanna allra að leggja fram liðsinni sitt, i hvadá mynd að gagni má koma, hvers eftir sínni getu.

Eg veit nema Ávarpsordum með því að láta í ljós samheng með því fólk, sem nú hefur orðið að yfirgerfa hús og heimili í mikilli skyndingu, og þá von og bæn, að sú stund komi

Forseti Íslands,
herra Kristján Eldjárn

áður en varir, að aftur blómist mannlif í himum fógru og fragu eyjum, því að vísst man það ekki búa Vestmannaeyingum í hug að láta undan síga fyrir þeim aðsópmiku nágrónnum, sem gert hafa þeim þungar búsiðar nū um sínn.

Engin trygging

ÍG bykist vita, að öll hús, sem hugsanlega eyðilegðust af völdum þessa eldgoss, myndu óbætt verða," sagði Magnús H. Magnússon, þejarstjóri í Vestmannaeyjum, viðtali við Mbl. í gær.

Magnús sagðist ekki vita til þess, að nein mannvirkji í Vestmannaeyjum væru tryggð gegn ja óskjálfum eða örðum náttúruhamförum sem þeim, er nú herja Heimavey.

Fasteignir í Eyjum:

Metnar á 1.651 millj. kr.

SAMKVÆMT upplýsingum, sem Morgunblaðið aflaði sér í gær hjá Fasteignatsnefnd Reykjavíkur var heildarfasteignamat í Vestmannaeyjum í árslok 1971 einn milljardur og 651 milljón króna. Skiptist þetta þannig, að mannvirkjamat er 1 milljardur og 541 milljón króna, en landmat var 110 milljónir króna.

Mannvirkjamatinu má síðan ein skipta niður í eftirfarandi liði: Mat á ibðaþáhúsnæði nam samtals 822 milljónum, verzlun-

ar- og skrifstofuhúsnæði samtals 98 milljónum, atvinnumannvirkjum samtals 417 milljónum og örðrum byggingum (svo sem skólum, sjúkrahúsum o. fl.) samtals 204 milljón króna.

Til samanburðar við aðra miðla verstórá má taka Keflavík. Samkvæmt ibúaskrá þar 1. febr. 1969 voru íbúar í Keflavík 5527

talssins og nam mannvirkjamatið þar árið 1970 samtals einum milljárdi og 505 milljónum króna en landmat í Keflavík nam 161 milljón króna. Ibúatala Vestmannaeyja 1. febr. árið 1969 var hins vegar 5096, en þar var mannvirkjamatið árið 1970 samtals einn milljardur og 512 milljónir króna og landmatið 110 milljónir króna.

Erfiðu Grænlands-flugi lokið

I FYRRAKVÖLD lauk mjög erfíðu Grænlandsflugi skíðaflugvélar Flugfélags Íslands — Dakota-vélar — til Grænlands. Dögum saman var flugvélin veðurteppi í Meistaravík, eftir að hafa flogið til Scoresbysunds með ýmis leikningataki í stað peirra, sem eyðilegðust í brunanum um hátiðarnar.

Ráðgert hafið verið að fara frá Meistaravík til Danmarks-havn og sækla til þejarins sjúkran mann, en fallið var frá því eftir hins árangurslausu bið eftir hagstæðu veðrivar norður frá. Var því flovið í fyrradag

til Akureyrar og lent þar. Með flugvélinni komu þríðir kistur hinna látnu í sjúkrahúsbrunanum og fórðir farþegar. Kisturnar verða sendar til Kaupmannahafnar, en þar fer fram jarðarferð himna látnu.

En ekki hafa menn gefið upp frá Íslenskum fyrir hinum erfíða flugveðri yfir Danmarks-havn og er næst í ráði, að Dakotavélin fari aðra ferð með leikningaháhóld og lyfti Scoresbysunds og verður þá reynt að sameina þeiri ferð ferðina til Danmarks-havn til að seekja sjúklinginn.

61.600 krónur bárust til Mbl. í gær vegna söfnunarinnar til Hafsteins Jósefssonar og er þá upphæð þess söfnunarjár, sem bortizt hefur til Mbl. örðin 487.450 kr.

Meðal þeirra framlegra, sem bárust í gær, voru 10.300 kr. frá starfsfólk verzilumur varnarliðsins á Keflavíkflugvélum, 3.000 kr. frá starfsfólk rakkastofuinnar í Hafnarstræti 8 í Reykjavík, 7.000 kr. frá starfmönnum Hísa víkirkapustaðar og 4.700 kr. frá starfsfólk Tryggingamiðstöðvar innar h.f.

Um hádegisbil yfir Eyjum

VIÐ flugum fjórir til Eyja um það bil sem hádegisgáfa Morgunblaðsins var að verða tilbúin til þrentum. Það var þriðja flugferð Morgunblaðsmanna á staðnum og var aðallega farin til þess að loftmyndum af hamförum um á meðan birtu nytí ennum.

Við flugum hjá Þorláks-höfn á leiðinni ef eitt hválfar af bátum Eyjamanna biði þar en fyrir utan, en gripum í töm. Þarma syndist veðrið bærlægt, en þegar austar dró byrjaði undiraldan að falda hvítu og því hvassari varð hann; og svo braut duglega á Þrídöngum þegar þeir komu út úr þoknum.

Þarna undir Vestmannaeyjum um byrjaði Eyjabátum að fjlóga, og þeir voru að halda heim. Við töldum prettan sem

snoru stafni að Heimaey, og þrír, sem héldu hópinn, voru einmitt að leggja í sundið milli Faxaskars og Ystakletts. Heimili mannanna um þorð voru hinumegin við Klettinn, og fyrir ofan þau og aftan bar eldstórána við gömslökkin, eins og logandi gösverir á svörtu tjaldi.

Maður rak strax augun í það þegar flogið var fyrir Elðið hvað eldhveririnn stóðu skipulega. Það var eins og trúlskessa hefði stíkað upp úr flæðarmálínu og hálfa leið upp í Helgafell og meilt vandilega fyrir hverjum eldstrók.

Sjóninn austur af Heimaey og langleiðina út að Bjarnar eyri virtist heitur. Það rauð að minnsta kosti úr honum, og þar hlytur sprungan að liggja eftir hafsbottinum. Mökkurinn var hvitur í fjöru-

bordinu, en sortnaði síðan þegar hann var kominn á burrt og var svartur og illa-legur þar sem hann teygði sig fyrst til himins og sveigdi þá suður í haf.

Það var bill að ferði í námsunda við kirkjuna: grænn fólkssbil og átti allan veginn. Það logaði á götuljósum og byrggjuljósum. Við gerðum sex atrennur að eldsprungunni: flugum á milli hemnar og Heimakletts, þvert yfir mannlausan bæinn. Vélin létt ferlega. Flugvélum og Heimaey hefur vist aldrei samið, en nu keyrði um þverbað. Okkar sýndist eldtjaldid milli Helgafells og sjávar vera svo sem tvö hundruð metra frá efstu húsunum. Þau voru ósköp einmanaleg. Allur austurbærinn var raunar garðarnir og göturnar. — G.J.A.

Undir hæli eldsins

JINNLENT

**Söfnunin
til Hafsteins:
Nær hálft
milljón
hefur boritz
til Mbl.**

HAMFARIRNAR Í VESTMANNAEYJUM

Þorlákshafnara frekið

Svipmyndir frá móttökunni á Vestmannaeyingum

„Ég held að við getum verið nokkuð ánægðir með hvernig til tókst. Hingað til Þorlákshafnar hafa komið milli 70 og 80 bátar með þorra Eyjaskeggja og þetta hefur alt gengið vel,“ sagði Jón Guðmundsson, yfirloge regluþjónn á Selfossi þegar Morgunblaðið hafði samband við hann í Þorlákshöfn síðlegis í gær. Þá taldi Jón, að flestir bátnir voru komnir til hafnar með fólkid úr Vestmannaeyjum.

Á Jóni mæddi hvað mest yfirmsjón með móttökustarfnum í Þorlákshöfn, þar sem bátnir komu með fólkid og hjálptúrar hender biðu til að aðstoða það í land og koma því í langferðabil-

ana sem óku því til Reykjavíkur. „Ég vil taka það fram,“ sagði Jón ennfremur, „að Vestmannaeyingarnir sýndu aðdáunarvert rölyndi og ekki skópuðust nein vandræði þegar komið var að bryggjuni. Þar voru líka margir til að taka á móti þeim, allir hjálpudust að og lögðust á eitt sva þetta gæti gengið sem hráast fyrir sig.“

Jón var fyrstur til Þorlákshafnar ásamt 6 lögreglumönnum frá Selfossi, og litlu síðar bættust fleiri löggæzlumenn þaðan í höppin. Síðan komu hjálparsveitir frá skáta og björgunarsveitir, sem Jón kvæðst ekki kunna að nefna, hvaðan æva að og þá skipulagt í stórum dráttum hvernig móttökunni skyldi hagða. Skátar og björgunarsveitir voru tilbúin að taka á móti hverju skipi, sem lagðist að

Ungir Vestmannaeyingar stíga í land af Arnari, fyrra skipinu sem kom til Þorlákshafnar. Pétur Guðjónsson lengst til hægri sagði við komuna: „Nei, maður varð ekki hræddur heldur aðallega ruglaður, já, alveg ringlaður.“

bryggju. Óðar voru nokkrir bess að enginn félji milli skips og bryggju, og á hafnarbakkanum biðu aðrir og tóku á móti lega vel að koma fólkini í bílanum og áleiðis til Reykjavíkur. Verður það raunar að teljast afrek, þegar bess er gatt að allt upp í 400 manns voru með sumum skipunum.

EKKI MÁ HELDUR GLEYMA HLUT SKIPSTJÓRANNA Á SKIPUNUM I PESSU AFREKI, SEM UNNÍ VAR Í ÞORLÁKHÖFN IN GÆRMORGUN. „BEIR VORU SÉRSTAKLEGA ÞÆGLIGR,“ sagði Jón Guðmundsson. „BEIR HÖFDU FENGİÐ FYRIRMÆLI UM AÐ LIGGJA ÁBEINS VIÐ BRYGGJUNA MEÐAN VERÍB VAR AÐ KOMA FÓLKINU FRÁ BORÐI, OG BEIR STÓÐU SVO SANNA LEGRA VIÐ BAÐ. SATT AÐ SEGJA VAR UNDRAVERT HVERUS FLJÓTIR PEIR VORU ALLIR SAMAN AÐ LOSA BRYGGJUPLÁSSIÐ, ÞEGAR FÓLKID VAR KOMIÐ Í LAND.“ STUNDUM VORU ALTT UPPI 10 SKIP I EINU AÐ „MANÚ ERA“, EINS OG SKIPSTJÓRARNIR KALLA BAÐ, Í HÖFNNINI, OG SLEIKTU BAÐ SKIPINA OFT OG TÍÐUM BORÐSTOKKINA HVERT Á ÓÐRU.

Jón sagðist ekki vita til þess, að nein teljandi óhöpp hefðu orðið í öllum pessum önnum, og yrði slikt að teljast mikil mildi. Hann sagði, að það hefði að visu vakrð nokkra óánægju, þegar lögðum. Frámh. á bls. 23

Aðkomumaðurinn í Eyjum, Stefán Jasonarson, hefur eftir flugfari en varð að fara með skipi eins og aðrir: „Óg þegar flotinn var kominn á haf út var engu likara en að líta yfir borgarhverfi,“ sagði hann.

Högni Sigurðsson sagði við komuna: „Annað verður ekki sagt en þeir bájarbúar hafi tekið þessu með mikilli stillingu.“

Guðfinna Ólafsdóttir ætlaði til Selfoss með syni sína þrjá, tvíburana Ólaf og Stefán og Kjartan sem varð sex ára þennan dag. „Heldur ömurlegur afmælisdagur það,“ sagði móðir hans. Erlendur Stefáns son bónið hennar varð hins vegar eftir í Eyjum.

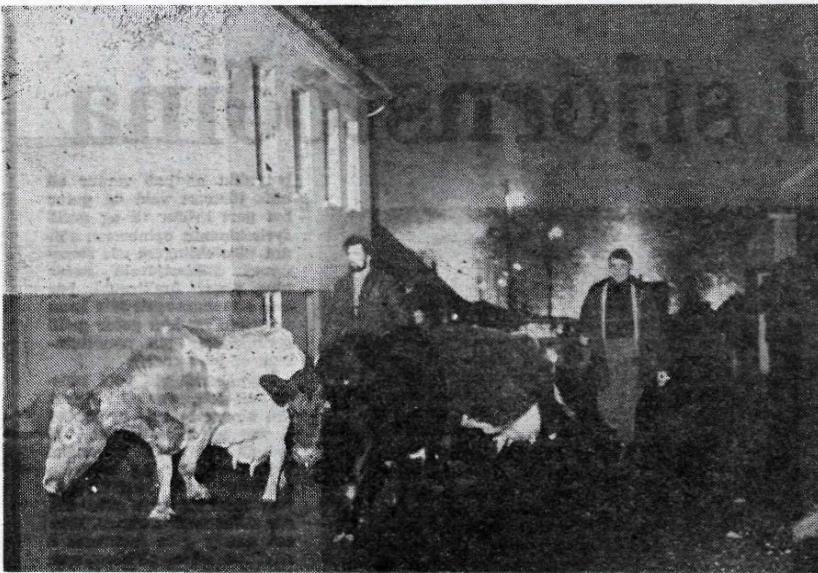

Sigurbjörn Pálsson (dökklaeddur) kemur með hvopinni í fanginu frá borði, en hann hafði haldið á honum alla leið milli Eyja og lands. „Við áttum líka kött en hann urðum við að skilja eftir,“ sagði hann.

Pétur Guðjónsson og Lilja í Kirkjubæ á hafnarbakkanum í Þorlákshöfn. „Svo fórum við að athuga þetta betur og þá reyndist eldhafið eiginlega við þeir dýrnar hjá okkur,“ sagði Lilja.

HAMFARIRNAR Í VESTMANNAEYJUM

Fimmtudaginn voru leiddar til slátrunar í Vestmannaeyjum í gær, þar sem tún eigandans eru nú öll undir ösku. Skrokkarnir voru fluttir sjóleðis til Þorlákshafnar og verða þeir unnið í slátruhúsum á Suðurlandi.

Eins og Helgafell hafi hlíft byggðinni,

— segir Sigurður Þórarinsson, jarðfræðingur

MARGIR jarðfræðingar og aðrir visindamenn voru í Vestmannaeyjum í gær, við athuganir á gosinu. Ma. voru þar dr. Þorbjörn Sigurgeirsson og Leo Kristjánsson jarðfræðingar við hitaathugun á hrauni, dr. Trausti Einarsson jarðfræðingur, Sigurður Steinþórsson og Sveinn Jakobsson, sem komu með sýnishorn af nýja hrauninu til greiningar og auðvitað Sigurður Þórarinsson.

— Ég þori engu að spá um framhaldið á þessu gosi, sagði Sigurður Þórarinsson í gærkvöldi. Sprungugos vara alltaf

lengi hér, standa oft vikur eða mánuði, því miður. En gosið gæti líka stytzt í báða enda og hláðist upp gígur um miðjuna, sem ekki er gott. Þeim mun hærra, sem gígur hléfist upp, þeim mun háskalegra verður það fyrir umhverfið. Eins getur það gerzt, að gígur lokist og opn ist með nýjum krafti og betyi þá gosenfnum lengra. Eins og er liggur sprungan undarlega vel við, p. e. a. s. úr því gos þurfti að verða svo nærrí byggð. Það er eins og Helgafell hafi veitt við nám og hlíft, svo sprungan mynd aðst í hlíðum þess, en fór ekki

Bæjarstjórn Vestmannaeyja:

Opnar skrifstofu í Hafnarbúðum — í boði borgarráðs Reykjavíkur

BORGARRÁÐ Reykjavíkur gerði á fundi sinum í gær ályktunar, þar sem m.a. er boðin öll sú aðstoð, sem borgaryfirlöd gets veitt til að Vestmannaeyjum, sem í borginni dveljast, megi líða sem bezt. Einlig var bæjarstjórn Vestmannaeyja boðin aðstaða fyrir skrifstofu í Hafnarbúðum og hefur bæjarstjórn tekil því boði og mun koma upp skrifstofu par til aðstoðar húbum Vestmannaeyja. Þá munu Spariðjóður Vestmannaeyja og útlíð Útvegsbankans í Vestmannaeyjum opna útibú hér í Reykjavík.

Í ályktun borgarráðs segir m.a.:

„Borgarráð Reykjavíkur sendir bæjarstjórn Vestmannaeyja og Vestmannaeyjum óllum samúð arkveðjur vegna þeirra alvarlegu atburða, sem ná hafa gerzt í Vestmannaeyjum. Borgarráð lýsir jafnframt ánægju sinni yfir því, hversu vel hefur tekit með brottflutninga húba Vestmannaeyja og að skipulagning hjálparstarfsins skuli hafa tekit jafn giftusamlega og raun ber vitni um. Hefur skipulag almannavarna vel staðzit þessa raun, en fjöldi sjálfbodalaða hefur í dag unnið við þetta hjálparstarf og vill borgarráð feira þeim sérstakar pakkir.

Borgarráð býður þá Vestmannaeyjum, sem til Reykjavíkur hafa komið, velkomna til borgarinnar, þótt undir óskemmtilegum kring umstæðum sé.

Borgaryfirlöd eru reiðubúin til allra þeirra aðstoðar, sem mögulegt er að veita, til að því fólk, sem nú dvelur hér, megi líða sem bezt og vænta þess að Reykvingar allir séu reiðubúir til aðstoðar.“

Framtalsfrestur framlengdur

RÍKISSKATTSTJÓRI hefur tilkynnt, að framtalsfrestur Vestmannaeyinga hafi verið framlengdur til og með 28. febrúar n.k.

Fjöldi erlendra fréttamanna

FJÖLDI erlendra fréttamanna og ljósmyndara hefur boðað komu sína til landsins vegna eldgossins í Heimaey. Margir fréttamenn komu með flugvélum Loftleidu og Flugfélags Íslands í gær og aðrir eru væntanlegir í dag. Flestir eru fréttamennirnir frá Norðurlöndum og nokkrir frá Bretlandi.

AP-fréttastofan sendir hing að ljósmyndara, Daily Telegraph blaðamann. Þá eru hér kominir menn frá Syðsvenska Dagbladet, Aftenposten, Kvállsposten í Malmö, Extra bladet, Jyllandsposten, Dagens Nyheter og Ritzau

fréttastofumi. Þá eru nú hér á landi sjónvarpsmenn frá BBC, sem ætluðu að gera þátt um starfsemi íslenskra frystihúsa. Fjölmargir íslenskir fréttamenn starfa auk þess fyrir fjölda fréttastofa og fjölmörla viða um heim og hafa þeir stanlaust verið að senda fréttir út. Var svo mikil álag á talsambandi við útlönd að símasíðukur báðu með að takmarka samtíðin við sex minútur. Þá hefur einnig verið stöðug sending símasmynda frá Reykjavík og er eftirspurn eftir myndum af gosinu gífurleg.

Matráskonan í Héðni og að stoðarkonur hennar, sem matreiddu fyrir Vestmannaeyingana. (Ljós. Mbl. Sv. Þorm).

400 Vestmannaeyingar borðuðu í Héðni

UM 400 Vestmannaeyingar snæddu í gær hádegisverð i mótuneyti Vélsmiðjunars Héðins í bólvi fyrirtækisins. Undirbúningurinn að hádegisverðinum hófst strax, þegar séð varð, að Vestmannaeyingar yrði fluttar til Reykjavíkur. Um kl. 11.30 í germorgun komu svo 14 hóperðabírfreldar með fólkid að Héðni beint frá Þorlákshöfn. Sett ist það þá þegar að snæðingi og borgarði sípu og kjóthollur. Var

málföldinni lokid um klukkustundu síðar.

Að sögn Sveins Guðmundssonar, forstjórn Héðins, og Ásu Sigurðardóttur, matráskonu, var fólkid rölegt og aðrulaust, en sumt sjóvefkt og illa haldid. Reyjulega borga um 170 manns hádegisverð i mótuneyti Héðins, en í þetta sinn beri flestir heim til sín í mat. Auk Ásu starfa þrjár stólkur við mótuneytið, en í gær eru næstu aðstoðar skrifstofufolksins.

Reiðubúnir til þess að ljá alla aðstoð sem í okkar valdi er

— segir bandaríski sendaráðsritarinn, Doyle Martin

MÉR var falið í morgun að tjá íslensku ríkissstjórninni samúð okkar vegna þeirra välega atburða, sem gerzt hafa á Islandi og það með, að ef þóf væri a neyðaraðstoð, þá værum við reiðubúnir til þess að láta hana í tó á allan þann hátt, sem við getum. Þetta sagði Doyle Martin, sendaráðsritari bandarískra sendiráðsins í Reykjavík í gær í viðtali við Morgunblaðið. — Þá hefur varnarliðið, eins og þegar eru komið fram í fréttum, látið

mjög til sín taka í brottflutningi folks frá Vestmannaeyjum og er reiðubúið til frekari aðgerða, betti hann við.

— Varnarliðið hefur emnfremur lýst sig reiðubúið til þess að ljá húsnæði á varnarstöðum, hvenceð sem þess verður þórf. Þar að auki hófum við boðið fram húsnæði okkar í Menningarstofu um Bandaríkjanna í Reykjavík, ef þórf er á húsnæði til skipulagnings hjálparstarfs.

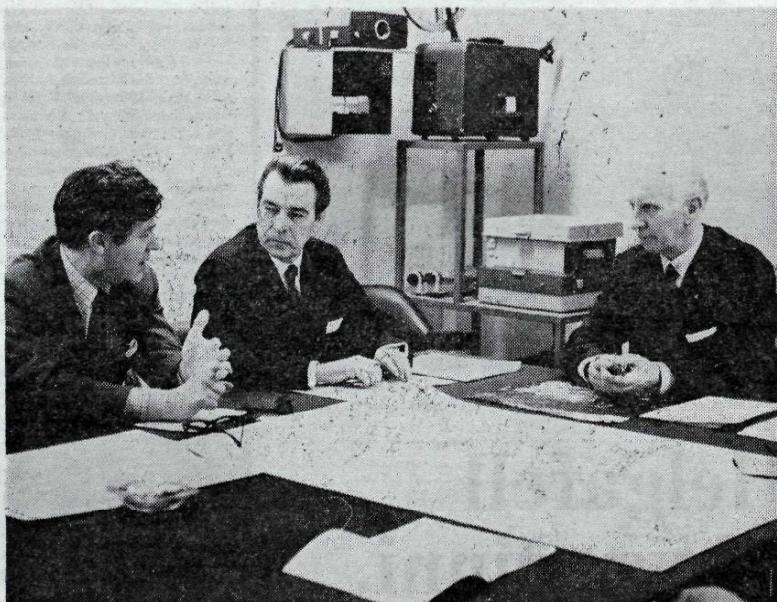
Mér var tjáð af íslensku stjórn

völdunum, að svo virtist að svo komu mál, sem ekki væri þórf að alþjóðlegri aðstoð, en ég mun hafa samband við íslensk stjórnvöld, strax og ástandið verður ljósara til þess að fá vitneskjum um hvort við getum ekki veitt einförverja frekari aðstoð.

Martin sagði, að einföldagsaðstoð vegna eldgossins og afluðinga þess hefci ekki boðið á góma, enda kvaðst hann telja enn allt af snemmet fyrir íslensku ríkissstjórnina að geta gert sér grein fyrir, hvatá vanda mál kynnu að koma upp í því tilliti.

HAMFARIRNAR Í VESTMANNAEYJUM

Heimsókn í stjórnstöðina

Úr höfuðstöðvum Almannavarna. Frá v. Sigurður Jóhannesson, vegamálastjóri, Sigurjón Sigurðsson, lögreglustjóri, og Pétur Sigurðsson, forstöðumaður Almannavarna.

ÞAÐ voru svo margir aðilar sem tóku þátt í björguninni frá Vestmannaeyjum að þeir verða ekki taldir upp í bessari frásógn, enda getið í fréttatrássögnum annars staðar í blaðinu. Hitinn og þunginn af aðgerðunum hefur þó hvilt á Almannavarnaráði, sem samhæfði og stjórnæði þeim öllum.

Það hefur stundum verið sagt með nokkur illgjá um undanförnum árum að úrræði Almannavarna á neyðarstund væru nokkur teipi sem flæddu þegar mikil væri í Elliðaánum. Það eru litlar líkjur til að þetta verði sagt framar.

Í Almannavarnaráði eiga sæti Pétur Sigurðsson, forstjóri Landhelgisgæzlunar, sem er forstöðumaður Almannavarna, Sigurjón Sigurðsson, lögreglustjóri, Jón A. Skúlason, póst- og símamálastjóri, Sigurður Jóhannesson, vegamálastjóri og Ólafur Ólafsson, landlæknir. Ritari er Ólafur Walther Stefánsson, stjórnártjóri í dómsmála-ráðuneytinu.

Hamfarirnar í Vestmannaeyjum hófust um klukkan 2 aðfaraðnóttríðið og ófjöldugalsins. Um það bil hálfíma síðan var Almannavarnaráð komið saman í höfuðstöðvum sínum undir við lögreglustjórnini við Hverfisgötu og skipulagning björgunaraðgerðanna var hafin. Auk þeirra sem eiga sæti í ráðinu var þar og Will H. Perry, almannavarnasérfræðingur frá Sameinuðum þjóðum.

Hann var hér fyrir um tvíum árum og varna þá að sammingu neyðaráætlana, ásamt starfsmönnum Almannavarna hér. Ummæli hans um frábært starf Almannavarnaráðs, er að finna annars staðar í blaðinu.

Þegar fréttamenn Morgunblaðsins komu í höfuðstöðvar Almannavarna um kvöldmátarleytið í gærkvöldi, sat ráðið enn og hafði setið nær sleitlaust síðan það var kallad út. Í stöðvunum er talstóð og fjöldi síma sem sjaldan bögnuðu. Ráðið fylgdist þannig nákvæmlega með öllu sem gerðist og tök sínar ákváðanir og gaf fyrirkipanir eftir því sem börð krafði.

Sérfræðingarnir stukku í simann eftir því hvert vanda-málið var; vegamálastjóri ef eithvað gekk úr lagi með samgöngum, Ólafur, landlæknir, ef taka þurfti ákvörðun

um sjúkrahúsmál o. s. frv. Þótt þeir hefðu setið lengi var ekki mikil breytumerkil á þeim að sjá og þeir hressu sig öðru hvor með kaffi og samlokum sem framreiðslumannaskólinn hafði sent, einn fjölmargra aðila sem

— Nú hefur björgunarstarf ið gengið svo vel að gengur kraftaverki næst, en voru einhvers konar erfðileikar, sem ekki varð ráðið við?

— Nei, það er ekki haft að segja að neitt hafi gerzt sem ekki var hægt að finna lausn

til þegar með þurfti svo þetta varð ekki alvarlegt.

— Hversu mikil er vald Almannavarna? Nú hafa borizt fregnir um að fólk hafi neitad að yfirgefa eyjarnar, getið þið skipað þeim það?

— Í lögum um almannava-

Í höfuðstöðvum Almannavarna sátu fimm menn og stjórnuðu björgunaraðgerðunum

var fús til að leggja af mörkum allt sem hann mátti, eins og þeir geta boðið vitni um, sem nutu aðhlynningar þeirra í skólanum.

Ráðið hafði að vonum mikil að gera en við fengum að leggja fyrir það nokkrar spurningar:

á. Liklega hafa mestu erfðileikarnir orðið í sambandi við simann. Þegar fréttist um gosið varð þegar mikil álag á símakerfinu. Það er eðillegt að fólk vilji sprýjast fyrir um ættingja, en þetta getur skapað erfðileika. Það hófðum talstöðvar að gripa

varnir segir að hlutverk þeirra sé að skipuleggja og framkvæma ráðstafanir sem miða að því að koma í veg fyrir að almenningur verði fyrir líkams- eða eignatjóni af völdum hernaðaraðgerða, náttúru hamfara eða af annarri vís. Starfssvið Almannavarna er

Jón A. Skúlason, póst- og símamálastjóri, Ólafur Ólafsson, landlæknir og Will Perry, almannavarnasérfræðingur frá Sameinuðum þjóðum.

því slikt að það verður að hafa töluvert vald og getur því gert kröfur til og gefið fyrirkipanir opinberum aðilum, einstaklingum eða stofnunum. Ríkisstjórnin hefur hins vegar úrsítaðvald, þar sem almannavarnir lúta hennar stjórn og hún getur gefið fyrirkipanir um nauðflutninga ef þörf krefur.

Í sambandi við vald ráðsins má geta þess að i lögum um almannavarnir er kveðið a um að ríkisstjórninni sé heimilt að tak að leiguðum skip, flugvélar og vélknúni öktuæki fyrir brotflutning þess fólk sem ekki getur séð sér sjálf fyrir farkost. Hún má einnig gesa fyrirmæli á neyðarstund um að húseigandi eða húsráðandi skuli taka við þólk sem flutt er af hættusvæði og veita því fæði ef nauðsyn er.

— Þar sem ríkisstjórnin fól Almannavarnaráði framkvæmd björgunarstarfsins má segja að vald þessi í þessu tilvik sé mikil. Það skal hins vegar tekið skyrt fram að það burfti engar fyrirkipanir að gefa í þessu efni, það buðu svo margir aðstoð sina að við gátum ekki notað nærrí öll tilboðin.

— Nú var til neyðaráætlun um brotflutning frá Eyjum, sem hægt var að styða við að nokkrar leyti. Hvað eru til margar sams konar áætlunar fyrir aðra staði?

— Það eru fullbúnar áætlunar fyrir Húsvík, Vík í Mýrdal og Ísafjörð og svo flugvellina í Keflavík og Reykjavík. Það er nú verið að vinna að áætlun fyrir Reykjavík og Akureyri. Undir Reykjavík falla einnig í þessari áætlun, Kópavogur, Seltjarnarnes, Hafnarfjörður, Garðabæppur og Mosfellsbæppur.

— Nú en mesta hættan að mannskaða úr sögumni, hvað tekur þa við hjá ykkur?

— Hættan er nú ekki án sögumni enn, það eru enn menn í Eyjum og verða næstu daga ef ekki gerist eitt hváð nýtt. Við fylgjumst að sjálfsögðu með öryggi þeirra sem bar eru enn, en þar að auki byrjun við nú að vinna að því að hindra eignatjóni eftir því sem við getum. Við erum t.d. að senda skip til að nái í bifreiðar til Vestmannaeyja og einnig fisk sem þar er í frystihúsum. Fleiri sambærilegar ráðstafanir verða væntanlega gerðar að næstu dögum. — ót.

HAMFARIRNAR Í VESTMANNAEYJUM

Við verðum að fá að trúa því að við komumst heim ... bar er allt okkar líf

Litið inn í skóla í Reykjavík í gær og Vestmannaeyingar tali

PEGRAR fréttamenn Mbl. fóru upp úr hádeginu í gær í skóla þá, bar sem tekið var á móti Vestmannaeyingum og að þeim hlynnt, var viðast orðið þunnskipað nema í Stýrimannaskólanum; þar var enn nokkur örtröð og fleiri farþegabílar væntanlegir. Í hinum skólunum voru aðeins eftir fáar fjölskyldur og hafði þeim flestu verið útvegaður samastaður fyrir sig og sína um það er lauk. Langflestir Eyjaskeggjar fengu húskjól hjá ættingum og vinum og fjölmargir buðu fram aðstoð sína, m.a. með því að bjóða til dvalar heilum fjölskyldum eða léðu ibúðarhúsmæði. Mikil ánægja var að fylgjast með því, hversu vel og skipulega hafði verið unnið á hverjum stað og allir lagt fram sinn skerf til að sem greiðast og bezt gæti gengið.

Melaskólinn

I Melaskólanum voru konur úr Rauða krossinum og Kvenfélögnum Heimaey — félagi Vestmannaeyjakvenna, búsettra í Reykjavík — sem hófðu unnið að skráningu og aðstoð við að bera gestunum mat og hláa að þeim, sem las burða voru. I Melaskólanum munu hafa komið milli 5–600

Valur Júliusson læknir og Ingibjörg Nielsen, hjúkrunarkona voru í sjúkraherberginu, og sagði Valur að þau hefðu sent þrjá að sjúkrahús, konu sem hefði hrásad og auk þess fengið snert af taugaðalfalli, hjartasjúkling hefði verið komið á spítala og einn færð a Vífilstaði til hress ingar.

Fra Melaskóla. Konur úr kvenfélögnum Heimaey og Rauða kross konur að störfum.

manns. Við tókum tali tvær konur úr Heimaey og spurðum fréttá.

— Í fyrstu komu hingað að allegra börn og konur, einnig aldráð fólk, og svo síðar heilu fjölskyldurnar, sögðu þær systur Helga og Gunnhildur Helgadætur. — Okkur fannst fólk vera óskóp duglegt. Margir fengu strax samastað hjá ættingum og margir vildu takा þá, sem ekki áttu að neinu að hverfa, inn á heimili sin. Við teljum að vandkvæði að koma fólk inn fyrir hafi nánast engin verið, vegna þess einstaka gövvilja sem Reykvikar hafa synt. Auðvitað voru margir dálitið mið ur sin, en hvernig getur ann að verið, þegar svona vålegar atburðir gerast, sem enginn veit, hverjar lyktir fá. Flestar kvennanna hafa verið hér síðan eldsnemma í morgun og margir aðgjur hafa lagt hönd á plöginn.

— Annars hefur fólk verið vel að sig komið, sagði Valur. — Við hófum auðvitað orðið að hjálpa

þýmsum, gefa róandi lyf i þó nokkrum tilvikum og reynt að hressa upp á þá, sem við höfum séð að væru illa komni. Sumir voru skelfdir og höfðu við orð, að þeir færur aldrei fram til Eyja, en fleist virtust binda vönar að sinar allar við það að fá að komast heim aftur.

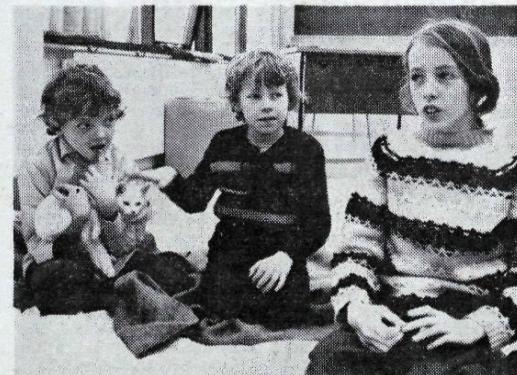
Hjónin, Adolf Sigurjónsson og Herdis Tegeder ásamt premur sonum sinum og fóður Adolfss, Sigurjóni Flíksyni, voru meðal þeirra, sem voru í Melaskólanum.

Pierre Cabataille

Þau kváðust engan þekkjast náið í baenum, sem þau gátu leitað til en vonuðust eftir að stað híja einhverri fjölskyldu í baenum. Hjónin voru mjög ánægð með aðalan aðbúnaði í Melaskólanum og svo drenginir, sem eru 5, 11 og 14 ára gamlir, en Sigurjón, sem er farinn að eldast var preyttur og vonaðist eftir að komast sem fyrst inn á heimili, þar sem hann gæti hvilzt betur.

Öll voru þau furðu brött, og staðræðin í að fara aftur til Eyja. Þó var hálfgerður beygur í Herdisi. Strákarnir sögðust ætla heim eftir tvö daga, því ekki mætti dragast að gefa þáfagaukunum, sem eftir urðu. Strákarnir voru ekkkert sérlega leiðir yfir, að það langt frá gosstaðnum, að mér var alveg óhætt. Æg fór ekki fyrir en lögreglan gaf fyrirskipun, um að allir

Börnin Arni, Trausti og María ásamt kettinum Mjallhviti.

að vera áfram í skólanum í Eyjum.

Sigurjón Elriksson sagði að eldgosið hefði ekki komið sér á óvart, og að búast hefði mátt við pessu, þar eð vitað var, að hér var um sömu sprungu og í Surtssey að raða.

Sonur hans, Adolf, var aftur að móti á öðru mál, og kváðst aldrei hefði trúð, að silkt eftir að koma fyrir. — Æg hét fyrst, að verið væri að skjóta upp eldflaugum í nágrennini. En eldgos, datt mér ekki í hug.

Franískur piltur, Pierre Cabataille, sem dvalizt hefur í rúmlega hálfan mánuð í Vestmannaeyjum við fiskverkun hjá Fiskvinnslustöðinni, kváðst hafa vaknað um þrýleytih við fyrri, við miklar drunur. Um leið og hann leit út um gluggann og svo drenginir, sem eru 5, 11 og 14 ára gamlir, en Sigurjón, sem er farinn að eldast var preyttur og vonaðist eftir að komast sem fyrst inn á heimili, þar sem hann gæti hvilzt betur.

Öll voru þau furðu brött, og staðræðin í að fara aftur til Eyja. Þó var hálfgerður beygur í Herdisi. Strákarnir sögðust ætla heim eftir tvö daga, því ekki mætti dragast að gefa þáfagaukunum, sem eftir urðu. Strákarnir voru ekkkert sérlega leiðir yfir, að það langt frá gosstaðnum, að mér var alveg óhætt. Æg fór ekki fyrir en lögreglan gaf fyrirskipun, um að allir

ettru að yfirgerfa eyjunna — sagði Cabataille.

Cabataille gaft nægur tími til að bjarga öllum eigum sinum, en hingað kom hann ekki fyrir en um sexleyt ið í gærmorgan.

Pegar Cabataille var spurður, hvað hann hygðist nú fyrir, svaraði hann því til, að hann ætlaði sér að dvelja nokkra daga í Reykjavík, og sjá hvernig málura lyktáði.

Hamrahliðarskóli

Í Hamrahliðarskóla hittum við tverr skólastúlkur sem verið höfðu við störf í skólanum allan daginn. Nú var annrikið um garð gengið og þær gátu fengið sér verðskuldaða hvíld. Þær kváðust hafa komið í skólann til aðstoðar og hið sama hefði fíjlid nemenda gert óttíkvaddur, til að gefa fólk mat, smyrja braud og hlynna að börnum og óldrúnum.

Tvar Eyjafjölskyldur sátu inni í einni kennlustofunni og voru að biða eftir að fá að vita, hvar þær fengju næst urstað. Það voru Elsa og Sigurður Guðmundsson og Jessy Friðrikssdóttir og Trausti Jakobsson. Hvor fjölskylda er með tvö börn. Önnur fjölskyldan hefði komið til lands með Halkion, en hin með Danska Pétri og voru bátnir þétt setnar. Sigurður og fjölskylda hans býr austur á Urðum, en hin fjölskyldan vestar í kaupstaðnum. — Æg get ekki neitað því að ég varð ákaflega hrædd fyrst, sagði Jessy. Við vöknuðum við jarðskjálftakipp og rétt að eftir hringdi tengdamamma og sagði, að kvíknad væri í öllum Austurbænum. Trausti fór þá út og sá fljótegla hvers kyns var. Við vorum ekki aðeins hrædd um okkur, við vorum líka hrædd, að þegar hefði orðið einhverr mannskaði. En yfirleitt reyndi fólk að halda rósemi og þegar níður á bryggju kom, var ekkkert um óp og læti, þar gekk allt fyrir sig af stillingu.

— Það gerði ástandið bæri legra, segir Sigurður, að nóg var af bátnum og talað var um að fært væri á flugvölli. Daginn áður höfðu verið ellefu vindstig í Eyjum

Lilja Sigfusdóttir og Pétur Guðjónsson. Til vinstrí Sigurður Jóelsson.

HAMFARIRNAR Í VESTMANNAEYJUM

og þarf ekki mikil hugmynda flug til að imynda sér, hvílik skelfing hefði brotzt út. ef fólkki hefði séð fram á að það væri inníkráð og kemist hvergi.

— Einhværn veginn datt okk ur fljóttlega í hug að opna útvarpið, segir Trausti. — Þaðan tóku fljóttlega að berast tilkynningar frá Almannavörnum. Þær róðu mann mikil. Við vorum ekki ein, allir vildu hjálpa okkur og það var verið að gera allt, sem i mannegu valdi stóð til að koma okkur til hjálpur.

Aðspurð um, hvort þau færur aftur heim, játuðu þau því mjög afdráttarlaust.

— Við erum mjög preytt, sagði Elsa. — Þetta var mikil eldraum og kannski finnur maður það bezt eftir að. En ég vil minnast á frábært starf Almannavarnar, sá stofnun hefur svo ekki verður um villt sannað notagildi sitt í þessum hörmungum.

— Við vitum ekki hvað við eignum að vera bjartsýn og búast við því að komast fljótt heim, sögðu þau. — Jarðfræðingar eru jafnvel á því, að kaupstaðurinn geti sloppið. En maður veit aldrei. En skritið var að sigla frá Eyjum í nött. Við sáum þar myndast nýtt landslag, nýjar hæðir og hólar höfðu hrannast upp; sýnill til eldanna var storkstleg og ógleymanleg.

Þau fjölgur eru öll borin og barnfædd í Vestmannaeyjum. — Við fórum heim um leið og kónar, sögðu þau í kór. — En auðvitað höfum við áhyggjur af því, hvort við komumst heim. En barna er allt okkar. Þarna er okkar líf. Ef við getum ekki farið heim höfum við verið slitin upp með rótum á mjög sársaukafullan og miskunnar lausam hátt.

Þarna voru og þrjú börn þeirra, þau Árni Sigurðsson, sjó ára, Trausti Traustason, sjó ára og Maria Traustadóttir, tólf ára.

Börnin virtust áhyggju laus og hýr og létu biðna ekki á sig fá, dunduðu við að kríta á töfluna og gæla við kött Trausta. Mjallhvit, sem drengurinn hafði ekki getað hugsað sér að skilja eftir.

Þeir Árni og Trausti voru í náttfötum sinum innan undir útfilkum, og þeim hafði tekit að taka með sér dálitið af kleeðnaði að heimana.

Á töfluna höfðu örðið teiknað myndir, svo sem af spúandi fjalli og brennandi hestum, en Trausti sagði um leið og hann útskýrði myndirnar, að nokkrir hestar hefðu brunnið í námunda við gössatíðin.

Börnin sögðust hafa örðið ellitöð hreidd, þegar þau voru vakin um nöttina, og ekki porað að horfa af mikilis eftodgosið er út kom.

— Það var svo mikill hávadí og stundum spýttust litlir steinar framan í mig, sumir í augun, svo ég var bara fegin að komast í burtu — sagði María alvarlega.

Trausti harmaði það mikil, að þau systkinin hefðu örðið að skilja hamstrana sína eftir heima, og gullfiskinn hennar Mariu. — En við ætum að flýta okkur heim til að huga að þeim — sagði Trausti.

Á meðan við tóluðum við börnin, kom starfsmáður

Fjölskylda Adolfs Sigurjónssonar og faðir Adolfs Sigurjón Eiríksson.

Rauða krossinn inn og tilkynnti fjölskyldum barnanna, að tekjist hefði að útvega þeim samastað í borginni. Við þá frétt urðu allir glaðir, en Trausti spurði efins á svip, hvort hann mætti örugglega hafa hana Mjallhvit. Honum var samstundis sagt, að hán væri vel komin, og þá fyrst gladdist hann með hinum.

Borgarsjúkrahúsíð

Á Borgarspítalann voru fluttir sautjánir þeirra sjúkingar, sem lágu á sjúkrahúsini í Vestmannaeyjum. Við hittum dr. Friðrik Einarsson, yfirleikni að málum og hann sagði leknana mótfallna því, að blaðamenn ræddu við sjúklingana að svo stöðdu, enda væru flestir aldraðir og margir í talverðu uppnámi. Dr. Friðrik sagði, að það hefði ekki verið þægilegt fyrir sjúkrahúsð að taka fyrivarlaust á móti 17 manns, þar sem einnig væri neyðarvakt á spítalanum bessa víkuna. Hins vegar hefði þetta blessað og myndi gera það og þeir sjúklingar yrðu sendir í heim, sem forsvaranlegt væri, ef nauðsynlegt yrði að taka á móti fleirum. Alltaf getu komið einhver eftirkost hjá fólkini, og því væri bezt að vera við öllu búinn. Dr. Friðrik máttum við svo ekki tefja lengur, þar sem hann sat eimint á fundi varðandi þetta mál meðal lekna og yfirlíma sjúkrahússins.

Stýrimannaskólinn

Fyrir utan Stýrimanna-

skólan var líf og fjór og þar hafði nýlega rennt í nlað rúta frá Guðmundi Jónassynni og von var á annarri. Um sjó hundruð manns að miðnsta kosti höfðu þá komið í skólan. Guðrún

skólan og ekið fólkunum enda urgjaldslaust, nemendur Stýrimannaskólan hafa þá ekki síður lagt fram sinn hlut, þeir annast þarna um framræðslu á smurðu brauðum, kókum og kaffi og ávöxtum,

Jón Árnason, skólastjóri Árbæjarskóla og Ragnar Guðmundsson yfirkennari.

Sveinsdóttir, hjúkrunarkona, sagði að margir hefðu boðið fram aðstoð sínar, vildu skjóta skjótlístusins yfir Vestmannaeytinga, sem aettu hér ekki ást-vini, bílstjórar af bilastöðum um hefðu skipt sér níður á

eins og hver vill og auk þess hafa þeir, sem ráða yfir bílum, verið til takS að aka fólk.

Hjónin Pétur Guðjónsson og Lilja Sigfusdóttir voru nýkominn til bæjarins og

Jessy og Trausti, Sigurður og Elsa.

höfðu ásamt ýmsum settiingjum dvalið um stund hjá bróður Lilju í Þorlákshöfn, að sjó ferðinni frá Eyjum lokinni. Hjá þeim var Sigurður Jóelsson, sjómaður, sem sagði að fjölskylda sin veri komin á undan sér.

Það kemur í ljós að þau Pétur og Lilja búi í Kirkjuþeii II, eða í 150–200 metra fjarlægð frá eldstöðnum.

— Ég vaknaði við drunur, segir Lilja. — Fyrst hél ég þær kaemu frá flugvél. Síðan sá ég eldsbjarma og blossa og fór að aðgæta þetta nánar og þá sá ég eldsúlnar teygjast tugi metra upp í loft. Minar fyrstu hugsanir voru hvað eiginlega væri að gerast. Og segi þetta við Pétur. En Pétur létur aldrei neitt á sig bita og segir him rólegasti — O, að þeir sér ekki bara að bredda sinu parna.

En ég ekki sagði míð nú, heldur Lilja áfram og drunur voru sifelt að ágerast og við urðum svo hrædd, að við vökktum hiti fólkis í húsinu og hlupum síðan niður á löggreglustöð. Þá hefur klukkan verið um hálf þrijú. Þá voru þeir að kalla upp Almannavarnir, varáskip og hvádeina. Ég var ólyanlega hrædd, ég skammast min ekki tyrir að játa það. Ég vinn á spítalanum og fór þangað, en þurfti ekki að aðstoða og því fórum við niður á bryggjuna og fengum far með „Arnari“ til Þorlákshafnar. Það má geta næri, hvernig ökkur varð við, þegar við heyrðum þar fréttir, að Kirkjuþeii I væri farinn undir hraunið. Við losfuðum guð fyrir, þegar það reyndi ekki rétt — Maður verður að lífa í voninni, segir Pétur. — Og ég let ekkert á mig fá. Ég er bjartsynn á, að við komumst heim aftur. En það er sár til hugsun, að þá verði kofinn e.t.v. farinn undir hraunið með öllu sem í honum er. Kannski maður reyni að grafa hann undan, en það geti nú orðið hart undir hendi.

Þau hjónin verða hjá dóttur sinni í Kópavogi, en Pétur tók fram að ham færir að ur við fyrsta tækifæri. — En auðvitað getum við ekki lok að augunum fyrir því, að éf myndast hryggur þarna, eða að ég tala níður um ef fer að gjósa á fleiri stöðum, þá getur að gerzt.

— Það hefur oft verið hnýtt í Almannavarnir, segir Sigurður. En þær brugðu skjótt við í nött. Þetta gekk allt undra fljótt fyrir sig og allir, sem að stóðu eiga þakkir skilið fyrir. Og svo þessi mikla hlýja, sem mæsti okkar í höfuðstöðnum er mikils virði og ógleymanleg.

Systir Lilju, Marta heitir við: — Í gerkvöldi háttudum við róleg. Þetta var eins og hver annar dagur og ekkert bent til að neitt væri í aðsigi. Nú erum við — sólarhring síðar, — eins og flótt fólk Í sem við erum að sjá í sjónvarpi og blöðum, og allt af hefur maður talan til þetta svo fjarlægt og nálinast að það komi manni ekki við. Elminn þess vegna kunnum við alveg sérstaklega vel að meta allan þann vináttuvott og hjálþýsi sem okkur hefur verið sýnd í þessum raunum.

Árbæjarskóli

Í Árbæjarskóla voru nemendur að hjálpa til við að stafla dýnum í vörubila. Það Framhald af bls. 20.

Þjóðin öll einhuga í bjargráðunum

Ávarp forsætisráðherra

Það er áreðanlega ekki of mælt, að öll þjóðin sé harni og skelfingi lostin vegna himna óskaplegu náttúruhamfara í Vestmannaeyjum síðastliðnum nött. Mun sá vágili atburður einstæður í Íslandssögunni allt frá því byggð höfist í landinu. Einhver blómlegust byggð hérlandis, verstöðin mikla Vestmannaeyjar, hefur um sinn að kalla lagzt í eyði sakir eldgoss á Heimaey, fólk flest flutt burt úr athögum sinum á einu degti. Að visu hafa góð hérud lagzt í eyði áður hér á landi, en aldrei með sliku fjölmenni.

Hér eiga Vestmannaeyingar auðvitað um sárist að binda. En öll þjóðin finnur til með þeim. Er vist að hér hefur verið snertur hjartastrengur hvers einasta Íslendinga. Hér er óneitanlega um að ræða stórkostlegt afallbjóðarinnar allra. Vestmannaeyjar hafa verið stærsta og óluggasta verstöð landsins. Þar mun t.d. árið 1971 hafa verið landað 17% af öllum þeim afla, sem var landað innanlands. Þar mun nú hafa verið gert ráð fyrir aðstöðu til að taka á móti 25–30% af ventanlegum löðnum afla, sem svo miklar vorin hafa verið bundnar við. Það þarf ekki að fjölyrða um það, hverjum stod um er kippt undan efnahags-

grundvelli þjóðarbúsins, ef Vestmannaeyjar og atvinnulíf þar leggst í auðn. Er vandséð nū, með hverjum ráðum úr yrði bætt. Þi pess aðeins að gera sér í hugarlund, hve hér er um stórvæglegan atburð að ræða, má t.d. nefna það, að flutningur 5 búsdum Vestmannaeyinga til meg inlandsins mundi samsvara því að 5 milljónir Bandaríkjamanna byrfti að flytja til með hlíðstæðum hætti.

Það er mikil gifta, að svo vel skyldi takast til um mannbjörg sem raun varð á. Þar var afrek unnið. Allir peir aðilar, sem þar hafa átt hlut að málí eiga þakkir til skilið. Þeg held, að óhætt sé að segja, að þar hafi verið valinn maður i hverju rúmi og að enginn hafi legið á líði sinu. Það þekkum óllum að heilum huga. Það á ekki hvad sítz við um Almannavarnaráð. Þeg held, að atburðarinnir síðastliðna nött hafi fært mönnum heim sanninn um nauðsyn þess. Sérstakar þakkir fári ég Vestmannaeyingum fyrir æðruleysir peirra.

Við vonum auðvitað öll, að þessum skelfilegu náttúruhamförum linni sem fyrst og að þær eyðileggi hvorki byggðina né höfninga í Vestmannaeyjum. Um það getur þó enginn fullyrta

Ólafur Jóhannesson

bessu stigi. En hvað sem um það er, þá er ljóst að gera verður allar ráðstafanir, sem umt er, til að tryggja stóðu Vestmannaeyinga og bæta þeim tjón beirra. Það er skylda samfélagsins. Þjóðin öll verður að jafna bessu tjóni á sig. Hér er um sam eiginlegan vanda þjóðarinnar að ræða. Hér verður að koma til að ger samþyrgð þjóðfélagsins aðil. Ær eigi annað sýnt, en að þjóðarheilindir verði að leggja fram verulega fjármuni i þessu skyni. Ég efast eigi um, að allir Íslendingar verða fúsir til að leggja fram sinn skerf. Þeir hafa sýnt slikan hug þegar minna hefur legið við. Það er stefna ríkisstjórnarinnar að bannig verði staðið að þessu mál. Æg er sannskeiður um, að um það viðhorf verður ekki ágreiningur á milli ríkisstjórnar og peirra flokka sem ekki eiga aðild að ríkisstjórn.

Ríkisstjórnin hefur rætt þessi mál á fundum sinum í dag.

Hún hefur þegar sampykkt eftirfarandi ráðstafanir:

- Að fela Almannavarnaráði að hafa ráðun stjórn á björnunarstarfi og gæzu i Vestmannaeyjum í samráði og sam við hefjastjórn.
- Að fela ráðuneytisstjórunum í félagsmálaráðuneyti, heilbrigðisráðuneyti og fjármálaráðuneyti í samráði við fulltrúa frá Rauða krossi að gera ráðstafanir til að sjá um það fólk, sem reynist verða vegalaust.
- Að hvert ráðuneyti taki til sérstakrar athugunar mállefna þætti þá, sem undir það heyrir.
- Að skipa 5 manna nefnd til að rannsaka hverjan afleidung að þessir atburður ska haft fyrir efnahagslega afkomu þjóðarbúsins og hver úrræði eru helzt fyrir hendi til að draga úr þem afleidungum.

Betta eru að sjálfsoðgóð fyrstu viðbröðrg ríkisstjórnarinnar, sem hún hefur talit rætt að láta koma fram nū þegar, en hún mun halda áfram að fjalla nánar um máló í nálinni samvinnu við hefjastjórn Vestmannaeyja. Ég efast eigi um, að í þeim bjargráðum, sem hér þurfa til að koma, verði öll þjóðin einhuga, og hefji þegar rætt þetta við formen peirra flokka, sem ekki eiga aðild að ríkisstjórn.

Ég vil leyfa mér að pakka þær kveðjur og framboðna aðstoð, sem borist hefur frá örðum þjóðum. Við metum mikils þann góða hug, sem í þeim felst.

Ég skal svo ekki hafa þessi orð fleiri, enda er sannleikurnar sá, að maður er enn eins og hálf lamaður eftir þessi vålegu tilindi og á varla orð til að lýsa tilfinningum sinum. En það veit ég, að nú eiga Íslendingar þá ósk heitasta, að á ný blómist og dafni byggði í Vestmannaeyjum.

„Vér eignum athvarf sem bregzt ekki“

Ávarp biskupsins yfir Íslandi, herra Sigurbjörns Einarssonar, í hljóðvarpi í gækvöldi

„Ó GUD vors lands, vér lotum þitt heilaga nafn.“

Petta er sá strengur, sem ómar dýpst í þjóðarbarmi á hinum mestu stundum. Svo skyldi einnig vera nú, þegar vér hökum lifað einn hinna hr kaledasta atburð, sem orðið hefur í sögu landsins, án þess að tjón hafi orðið á lífi eða línum nokkurs manns.

Það hefur margur háski steðjað að þessari þjóð um aldirnar, en varla hefur í annan tíma jafnmikill voði vofad yfir jafnmörögum á sama andartaki eins og sl. nöttr, þegar eðvarpild opnauðist í Helgafelli í Vestmannaeyjum. Og allir hafa bjargast. Þar hjálpaðist margt að, stöðvar gossans, verður og aðrar aðstæður, einstök viðbröðg og gipta þeira manna, sem stýrðu þessu risavaxna bjöngunarstarfi eða lögðu því líð, og stíllung og aðruseyli pess mannfjölda, sem komu þurft undan hættunni.

Að sjálfsgöðu vel enginn nú, hvað gerst frekar af völd um þeira afla, sem losnað hafa út leðingi á þessum stað. En hvernig sem goðin vindur fram, getur ekkert skyggt á það Guðs mildi og miskunn, sem vér höfum reynt og lifað nú. Og í því ljósi og með það í huga horfum vér öruggir fram, ráðnir í því allir landsmenn, að standa einhuga og drengilega við hið Vestmannaeyinga í þeiri miklu mannaraun, sem þeir eiga að mæta. Elinfur Guði sé æra, var viðkvæði sr. Jóns Steingrímssonar, þegar hann ritjaði upp ógnir Skáftareldra og öll þau merki um gæzku Guðs, sem hann preif-

Sigurbjörn Einarsson

aði á í þeim skelfingum. Ég veit að Vestmannaeyingar geta teknit undir með honum. Vér meum munra það, að manneskján er smá, líf og lán er valt og veikt. En hitt er sýnu meiri og brýnni staðreynd, að vér eignum athvarf, sem breytt ekki. „Guð er minn Guð þó geysi nauð og gangi þannig yfir.“ Elinfur Guð styrki og blessti þá, sem heimtint voru úr helju. Elinfur Guð haldi hlífiskildi yfir oss öllum til lífs og sálar. Hann segir í orði sínu: „Þótt fjöllin ferist úr stað og hálsarnir riði, skal minn miskunsemi við þig ekki færast úr stað og minn fríðarsáttmáli ekki raskast.

Petta verði oss öllum satt í Jesú nafni.

FÉLAGSSTARF

SJÁLFSTÆÐISFLOKKSINS

Almennir stjórnmalafundir á Austurlandi

Sverrir Hermannsson alþingismaður boðar til almennra stjórnmalafunda á

REYÐARFIRÐI

27. janúar næstkomandi klukkan 4 eftir hádegi í Félagslundi. Ræðumenn: Ólafur G. Einarsson alþingismaður, Pétur Sigurðsson alþingismaður og Sverrir Hermannsson alþingismaður.

Á ESKIFIRÐI

28. janúar klukkan 4 eftir hádegi í Valhöll.

Ræðumenn: Ólafur G. Einarsson alþingismaður, Pétur Sigurðsson alþingismaður og Sverrir Hermannsson alþingismaður.

ADALFUNDUR

Sjálfstæðisfélags Reyðarfjarðar verður haldinn föstudaginn 26. janúar næstkomandi klukkan 21.00.

Venjuleg adalfundarstórf. Sverrir Hermannsson alþingismaður mætir á fundinum.

Morgunblaðið óskar eftir starfssjólk í eftirtalin störfu

BLAÐBURDARFOLK:

Sími 16801.

VESTURBÆR

Tjarnargata frá 39 – Kvisthagi.

AUSTURBÆR

Hátún – Miðtún – Laugavegur 1-33 – Miðbær – Laugaveg 101-171 – Þingholtsstræti – Háahlíð.

ÚTHVERFI

Kambsvegur – Sæviðarsund – Hjallavegur – Gnoðarvogur frá 48-88 – Rauðilækur frá 31-74.

SAUDÁRKRÓKUR

Umboðsmaður óskast til að annast dreifingu og innheimtu fyrir Morgunblaðið. Upplýsingar hjá umboðsmanni og afgreiðslustjóra Mbl., sími 10100.

YTRI-NJARDVÍK

Blaðburðarfólk óskast strax.

Afgr. Morgunblaðsins Ytri-Njarðvík. Sími 2698.

KEFLAVÍK

Blaðbera vantar í Suðurbæinn. Sími 1113 og 1164.

Morgunblaðið

Innbú flutt úr húsum

SEINT í gærkvöldi bárust þer fognir frá Vestmannaeyjum, að farið væri að flytja innbú úr austustu hásunum í kaupstaðnum, þeim, sem næst eldstórunum eru, til vonar og vara, ef hráunin teknik að renna í att til þeirra á næstum.

Lítið af gosefnum kemur úr svo langri sprungu

— segir Sveinn Jakobsson, jarðfræðingur, sem mikið hefur rannsakað Vestmannaeyjar

— Að svo stöddu er ógerlegt að segja um hve lengi þetta gos kanni að standa. Það getur staðið í nökkrum daga, nökkrar vikur eða nokkrum mánuði. Þó finnst mér það jákvætt hve lítið kemur upp af gosefnum, sagði Sveinn Jakobsson, jarðfræðingur er hann kom úr Heimaei i gærkvöldi, en Sveinn hefur mæmað rannsakað jarðfræði Vestmannaeyja á undanförnum árum, skrifði um það eftir magist ersritgerð og vann að námskörnum par á vegum Visindasjóðs og Surtseyjarfélagsins.

— Þetta gos er að því leyti sérstætt, að það að á svo langri sprungu, eittváð um 1900 m, en mjög lítið af gosefnum kemur saman til henni. Hraunið er lítið að magni, mest kleprnar, og rennur hægt, sagði hann.

Sveinn sagði, að þetta gos hefði komið á óvart, jarðfræðingur ekki átt ón að því, m. a. vegna þess hve stutt er síðan mikil gos varð að þessu eldfjalllasveði, þegar Surtsey myndaðist.

Parma er mikil eldgosabeiti,

Frampartar og frimerki

BROTIZT var inn í tvö fyrirtæki í Reykjavík í fyrirnoti: I kjötvinnum kjötþúðarinnar Borgar við Laugaveg var stöld sex úrbelinum handgjólfstáramprum og slátri, og hjá Söluflélagi garðyrkjumannna við Reykjanesbraut var stöld skiptimýnt og ónotuðum frímerkjum.

— Eyjasjómenn

Framhald af bls. 32
Invert sem þeir verða að sækja á Eyjum óf röðum höfnum um sinn eða ekki. Annars er rátt eftir að fólk í Ejjum nána, þar sem svo rík áherzla hefur verið lögð að að allt fyltu sig um set að meðan óráðið er um framhald gossins.

Líkgæla eru um 80–100 manns hér í Ejjum nána í kvöld, en þó er sú tala óljós, því eittváð er um að fólk halði sig aðrælast í hásum sinum. Tuttugu og sex lögregluþjónar eru hér í Ejjum, þar af 16 frá Reykjavík. Verður þetta líð til þess að líta eftir eignum og öðru. Þá er Douglas-flugvél frá Flugfélagi Íslands staðsett hér og skátar, og aðrir þjórgunarmenn hafa líð á staðnum.

A morgun mun Höfsjökkull koma hingað með 40 menn og munu þeir skípa út 2000 leustum af frystum flókum úr hraðrystigeymslum háusanna fimm. Þá er saltfiskeskip væntanlegt hingað á morgun og mun það taká um

sem myndar syðsta hluta eystra göbæltisins gegnum Island og oft hefur gosið þar. Semnilegt að allar eyjarnar séu myndaðar á náttúra, sem nær 10 þúsund ár aftur í timann. Eyjarnar eru 18 ofansjávar, en euk þess eru þarna 55–60 neðansjávarganger. Mikil er um náða á botninum og líkur benda til að þeir séu allin orðnir til við neðansjávargos, sagði Sveinn. Viður er um aðildum á Helgafelli, Stórhófss, Ellíðaey og Bjarnarey, því þar hafa verið gerðar aldursgreiningar, sem sýna að þer séu 5000–6000 ára gamlar.

Parma er sérstórt gerð af blágrýti, alkláktis blágrýti, sem greinir sig frá Reykjanesbergini, sagði Sveinn.

EKKI VILLI Sveinn um það segja, hvað gerast mundi. Um það væri erfitt að spá. En þegar væri farid að draga úr gosinum á þáum endum sprungunnar. Semnilegt væri að gosin hefði áfram í miðri sprungu og þar myndaðist gígur, svipað og varði í Surtsey. En sprungan gæti líka lengst í hvorn endann sem væri og hugsanlega að frá henni mynduðu hlíðarsprungur. En það væri yfirleitt reglan um svona sprungur, að þær gysu sjálðan á sama stað aftur. Þessi hafi stundum verið líkt við rör, sem soðið er saman og brotnar sjálðan aftur á sama stað.

UM fjölgreytið í gær sprengdi hraumrennslig sig gegnum vegginn á gígarðönni og for hraun að renna þar út og meðfram gígarðönni í sömu átt að sjó í norðaustri sagði Sveinn. Það var því nánar byggðönni hjá Kirkjubæ, án þess að stefna

200 tonn af þurrfiski. Vélar frystihusanna eru að sjálfsgökukeyrar, enda enginn skortur á rafmagni.

KÝR bónðans á einum þeumum næst göstöðvunum, 50 að tölum, voru leiddar til slátrunar í dag, en óll tún þessa bóna eru nú undir ósku. Skorðkarnir voru fluttir sjóleitris til Þorlákschafnar í kvöld, en þeir verða verkðaðir í slátrúhusum á Suðurlandi.

VÍD tókum eftir því í dag, að slangur af dauðum fiski flaut í höfnumni. Var það smákarfi, murti, þyrsklingur og einstaka langa og keila. Er auðséð, að þessi fiskur hefur drept af völd um gösins, en siltkt mætti einungis sjá við Surtsey á sínum tíma. Þetta var í litum mæli, en sýndi þó.

EINS og fyrri getur, eru sums staðar óskuflákar á Heimaei, en hvergi svo utan göstöðvanna að ekki sé hægt að hreinsa þar til. Í dag var talsvert rætt um þá hættu, sem rafstrengnum og vatnsleiðslumini staðar af hraunrennslini í sjó fram. Með kvöldingu, vartist sú hættu fara dvinandi, með minnkandi hraunpusi

Jarðskjálfatamælir til Eyja

Hundruð smákippa í Mýrdal og á Laugarvatni

HÁLETT priðja hundrað jarðskjálfatíppa meildust aðfararnott manudags í Skanumadalshóli í Mýrdal og einnig yfir 100 smákippir á Laugarvatni. Og eftir hildi í allan fyrradag töku aftur að melast þarna kippir eftir kl. 10 í fyrirkvöld, þó færri og eittváð snarpar. Einar á Skammsdalshóli taldi að þeir væru í 61 km fjarlægð frá sér og Þórir Ólafsson á Laugarvatni að þeir

væru í 84 km fjarlægð frá sér, en hringir frá þessum maelingastöðum skerast á tveimur stöðum, í Vestmannaeyjum og við Sigöldu

Um þetta ræddu þeir við Sveinbjörn Þórðarson, eðlisfræðingur á Raunvisindastofnun í fyrirkvöld. En mælana, sem eru á þessum stöðum, hefur Sveinbjörn í láni frá Lamont-stofnuninni í Bandaríkjunum í vetur til að fylgjast

með skjálfatíptum á virkjunarsvæði við Tungná. Þótt þeim líklega að skjálfatnir settu upptök sín við Sigöldu, en til að stadsþjóða þá alveg, hefði þurft þróða mælinn.

Þó sagði Sveinbjörn, að þeir hefðu ekki spáð gosi í Vestmannaeyjum, þó þeim hefði dottið það í hug. Því svo oft kæmu smá skjálfahrynnar, án þess að nokkuð kemi á eftir. En jarðskjálfat þessir komu fram í maelum hans við Kaldársel og við Kleifarvatn. Þó ferri, eða um 50 talsins. En á meðum Véðurstofunnar í Reykjavík meildust aðeins tvær kippir, kl. 4.16 aðfararnott manudags og kl. 1.34 í fyrirnotti.

Mælir þessir eru næmari fyrir því tímavísindi, sem svona skjálfat eru á, en aðrir almennir mælar, og ætlað Sveinbjörn í dag með sífkan mæli til Vest-

mannaeyja og reyna að koma honum fyrir, ef vera kynni að meiri hræringar yrðu á jarðskorunni. Ef teki að myndast ónnur sprunga í Heimaei, þá mætti kannski sjá hræringarnar á undan, því meðlinn skrifar á sotrit og haegt að lesa af honum strax. Var í ger verið að sekja mælimi í Sigöldu, þar sem hann hefur verið.

En reynslan var sú, þeði í Surtsey og Heklugosi sagði Sveinbjörn, að ekki var mikil um jarðhræringar eftir að sprunga var komin, heldur þegar eldvirkni var aftur að breytast eða hreyfast.

Þegar þessar hrinur meildust á mæla á Skammsdalshóli og í Laugardal hefur gosið líklega verið að brjóta sér leið upp þó ekki szeist það að yfirborðin. Sílka mæla er því helzt að nota, ef svona jarðskjálfahrynnur koma, í þekktum eldfjöllum.

Leit að flugmanninum hætt

LEITINN að flugmanni bandarísku þotunnar, sem fórst í fyrra dag í aðlögu að Keflavíkflugvelli hefur nú verið hætt. Marshall Thierry Talsmaður varnarhlöðins skýrði Morgunblaðinu frá því að í gær hefði bjálmur flugmanns fundist á reki svo og gúmbjörgunarbáturinn og örnum neyðarteki, sem voru um borð í flugvélinni. Eftir það hefði leittinni verið hætt.

EKKI ER VITÐAHVAD óslysinum, sem er hit þróða á 10 árum, sem F. 102-þoturnar hafa verið í notkun að Keflavíkflugvelli.

Potan bráðaði kl. 18.18 í fyrra dag og var þá að koma úr eftirlitsflugi ásamt annarri þotu.

Hæfdi flugmaðurinn átt í erlifileikum með radiósamband og flaug því í fylgd með himi þotunni heim á leið. Hin flugmaðurinn segist hafa séð eld í sjónum og hann flaug yfir staðinn, meðan menn í landi voru að reikna út nákvæma staðsetningu.

Mikil leit var þegar hafin bræði af flugvélum frá Keflavík svo og íslenzkum flugvélum, sukkessi sem 35 fiskibátar tóku þátt í henni og menn úr þjórgunarsveitum gengu á fjórvir. Sem fyrir segir fundust öll neyðartækli flugmannsins á reki síðdegis í dag og var þá leit hætt. Órssök slyssins er ókum.

Sjúkrasamlag Vestmannaeyja opnar afgreiðslu

SJÚKRASAMLAG Vestmannaeyja, sem þar hefur verið umþodaði fyrir Tryggingastofnun og ríkisins, mun opna afgreiðslu um húskynnum Tryggingastofnunarinnar á Laugavegi 114 í Reykjavík, við að hægt verði að greiða þeim fjalmtörgu Vestmannaeyingum um, sem rétt eiga að, almanna-tryggingabætur sinar. — Í þessu sambandi hefur Mbl. verið beðið að koma þeim tilmulum til starfsstúkna sjúkrasamlagsins, Oktavíu og Þuriðar, að þær hafi samband við Tryggingastofnuna vegna pessa.

um ráðsins frá byrjun og þau voru stórkosteg. Almannavarnir hafa umnið sér háan sess, sem þær eiga fyllilega skilið. Það sem var gert í dag hefur aldrei gerzt óður í sögu almannavarnar. Ísland þarf aldrei aftur að ótast stórkost legt manntjónum að völdum slikeira tilbúna til að taka við folki.

— Þetta er aðvitað hörmúlegur atburður, en það er dásamlegt að ekkert mannlif tapaðist. Íslandingum ferkast ekki sigeist sínar.

— Þegar talaði í dag við aðstoðarframkvæmdastjóra Sameinuðu þjóðanna og skýrði honum frá þjörgunarstarfinu og aðdaum minni á framkvæmu og starfsemi Íslandinga. Hann varð mjög glaður og sendi beitti óskir.

— Það var sérstaklega athyglisvert að öll þjóðin, sem einn meður, var reiðubúin til aðstoðan, það var dásamlegt að vera vitni að slikti.

Læknishjálp, fjárframlög og húsnæði – fyrir Vestmannaeyinga

I TILEFNI þeirra hörnumanga, sem yfir íbúa Vestmannaeyja hafa dunnið, hafa stjórnar Læknisháls Íslands og Læknafélags Reykjavíkur beint þeim tilmálum um til flegsmannana sinnu, að þeir veitti fólk þaðan læknishálp án endurgjálds.

Stjórn Skagfirðingafélagsins hefur ákvæðið að allur ágóðið að þorrbólið félagsins, sem haldir verður í Festi, Grindavík n.k. Laugardag, skulur renna óskiptur til væntanlegrar landssöfnunar

til aðstoðar Vestmannaeyingum, og jafnframt vill flegið koma þeirri hugmynd um flegsmannana, að sem flestir aðilar, sem fyrir mannfagnaði standa þennan sádag, ljái þessari hugmynd lið og leggi sitið af mörkum.

Í hafa stjórnar Iðnaðarmannafélags Suðurnesja og félagskaparar Jóns C. Suðurnes sambærkt að aðstoða þá Vestmannaeyinga, er vildu piggia dvöl á hélmingum flegsmannana og hafa margir skráð sig tilbúna til að taka við folki.

Um 70 flugvélar hafa komið hingað síðasta sólarhring og hafa þær flutt um 800 manns milli Ýslands og lands.

Sunnið báttana, sem fluttar farþegja í mótt, voru hins vegar allþéttsetnir margir hverjur. Til dæmis voru 250 manns í einum báttum til Þorlákschafnar.

— Slikt hefur....

Framhald af bls. 32

— Æg fylgdist með stórf-

Offsetprentun
tímaritaprentun
litprentun

SETBERG
Freyjugötu 14 · Sími 17667

Morgunblaðið

Morgunblaðið
AUGLÝSINGAR
22480

MÍDVIKUDAGUR 24. JANUAR 1973

Jardeldagirðingin í sjó fram á Heimaey. (Ljós. Mbl.: Kr. Ben.)

Eyjasjómenn ætla ekki að láta gosið hindra veiðar

2000 lestir af frystum flökum og 200 tonn af þurfið sött til Eyja

Vestmannaeyjum, 23. jan.

Frá Árna Johnsen, blm. Mbl. **ELDGOSIÐ** í austurjáðri Helgafells var talsvert minna í dag en í nót. Gossprungan lokaðist á nokkur hundruð metra kafla syðst og einnig dró úr hraunpusum nyrzt. Um miðjan dag virtast sem sértakur gigur ætlaði að myndast skammt fyrir

austan og ofan Kirkjubæ; öskusprengingar urðu, en þau tilbrif hjóðnum fljótt. Engin aska fél á kaupstaðinni í dag og engar jarðhræringar fundust, en talsverðan hvín mátti heyrá frá gosstöðvunum. Sumir, sem hingad komu í dag, töldu, að gosið væri að aukast með kvöldinu, en svo er alls ekki. Það virðist hins veg-

ar stórfelldara í myrkini. Hraunrennsli virðist einnig hafa minnkað frá í nót, en aftur á móti slettist talsvert af þunnfljóandi gosefni og gissprungunni í loft upp. Þetta gos er mjög svipað og síðasta gos, sem hófst í Surtsey í ágúst 1966. Þeg fylgdist með því gosi frá byrjun, þar sem ég dvaldi þá í eynni, og ef þetta gos heldur sama hátt erin og síðasta Surtseyjargos, þá

horfir ekki illa. Enginn veit að visu, hvað náttúruöflin kunna að gera, en ekki er ástæða til að gera af mikil úr hættunni, eins og sakir standa. Enginn Vestmannaeyjarbátur var í höfnumni í morgun, en síðdegis í dag voru líðlega 30 bátar við bryggjur og voru sjómanni að vinna við báta sína; taka veiðarfæri um bord og gera klárt fyrir veiðar. Virðast þeir því ekki ætla að láta þessa, vonandi timabundnu erfisþeika síðöva veiðar, Framhald á bls. 31

Slíkt hefur aldrei gerzt áður í sögu almannavarna

— segir Will H. Perry,
almannavarnasérfræðingur
frá Sameinuðu þjóðunum

BANDARÍKJAMÆÐURINN
Will H. Perry, er almannavarnasérfræðingur frá Sameinuðu þjóðunum, sem kom

hingað til lands fyrir um tveim árum til að aðstoða við gerð neyðaráætlana, m. a. fyrir Húsavík og Vík í Mýrdal

og Ísafjörð. Hann var staddir hér þegar gosið hófst og sat með Almannavarnaráði í höfuðstöðvum þess í nýju lögreglustöðinni við Hverfisgötu, en þaðan var aðgerðum stjórn að. Morgunblaðið spurði hann állits á framkvæmd björgunar staðsins.

Framhald á bls. 31

**Gosið
á
800 m**

Vestmannaeyjum í gærkvöldi. Frá Árna Johnsen, blm. Mbl.

ELDGOSIÐ nær nú klukjum 22.30 yfir um 800 metra langan kafla í gossprungunni. Það hefur enn frekar rýrað til beggja enda með kvöldinn, en hins vegar hefur það aukizt nokkuð á þessum 800 metrum. Mestur kraftur er í gosinu um það bil 400 metra austur af þaum Einland og virðist svo sem þar sé að myndast gigur, sem kraumar talsvert i, með miklum dynkum. Parna er hraunkamburinn laegstur.

Par sem hraunið rann í sjó fram í átt að vatnsleidslunni, sést nú engin glæta. Svo virðist sem gosið sé nú nokkuð í rénum, og hraunkamburinn hefur lítið breytzt, þrátt fyrir mikil hraunpus.